

CONCIO V.

DOCUMENTA ET MYSTERIA.

I. Quomodo ait Petrus: Reliquimus omnia? — II. Cur resurrectio mortuorum regeneratio dicitur? — III. Quales erunt Christi et apostolorum throni? — IV. Quomodo apostoli iudicabunt quadruplex iudicium? — V. Qui iudices assessores? — VI. Quinam ab illis iudicandi? — VII. Quænam merces relinquentium omnia?

THEMA.

Ecce nos reliquimus omnia. Matth. XIX.

Sapientis verbum est: *Accipite disciplinam meam et non pecuniam: doctrinam magis quam aurum eligit*, Prov. VIII. Quod verbum, si quis unquam, Christus dicere potest, cujus omnes sermones auri et divini sunt: et propterea sive staret, sive ambularet, circumdabat eum turba, ut verba ejus audiret, imo ex ore ejus raperet, et memoriæ commendaret. Quemadmodum enim aurifabri scrobem auro, vel argento detractam minime negligunt, sed in vas subjectum colligunt: ita, auditores, faciendum nobis, cum audimus verba Christi: nihil ex iis negligendum, omnia colligenda sunt; suo enim tempore sua nobis commoda ferent. Fecit hoc inter alios S. Paulus, qui verba Christi ad se dicta: *Saule, Saule, etc.* alta mente reposuit, et sedulo ruminavit, nec timuit repetere coram regibus et principibus. Igitur et nos de hodierno evangelio scrobemauream et argenteam nobis colligamus.

I. Quomodo potuit dicere Petrus: *Ecce nos reliquimus omnia*, cum pene nihil haberet? Respondet primo, Theophylactus: « Tametsi, inquit, videatur Petrus non dimisisse magna aliqua utpote pauper, sed disce, quod reipsa multum etiam ipse reliquerit. Etenim et parvarum rerum magna tenemur affectione: sed et omnes voluptates Petrus reliquit, et cum parentibus amorem carnis. Illæ enim affectiones non solum contra divites, sed etiam pauperes militant. » In vita S. Gregorii papæ cognomento Magni legimus eremitam, qui pro Christo omnia reliquerat, revelationem accepisse, quod in cælo juxta Gregorium papam mansionem suam habiturus esset. Ingegnuit eremita, quod ob paupertatis suæ studium, non plus præmii accepturus esset, quam Gregorius, qui maximis abundaret divitiis. Dum ergo hæc sæpius mente revolvit, votum audivit talem: « Cum divitem possessio divitiarum, sed cupido faciat, cur audes paupertatem tuam Gregorii divitiis comparare qui magis illum catum, quem habes, quotidie palpando diligere comprobabis, quam ille tantas divitias, quas non amando, sed contemnendo, cunctisque liberaliter largiendo

dispergit? » Emendatus hac voce monachus, rogare Deum cepit, ut vel cum Gregorio præmium capere posset. Videmus ergo res viles etiam magno sæpe affectu diligere a pauperibus.

Resp. secundo Origenes, hom. in Matth. « Etsi, inquit, Petrus minima cum fratre reliquit, sed non minima sunt æstimata apud Deum considerantem, quoniam ex tanta plenitudine dilectionis illa minima reliquerunt: ut etiam si multas habuissent possessiones, omnia sine dubio reliquissent, nec ab eis nullo modo retenti fuissent aut impediti, etc. » Loqui Petrus se sciebat cum eo, qui cor et intentionem nosset, et pro opere acceptaret: quoniam ergo intentione et affectu omnia, si haberet, relinquere paratus erat, omnia se reliquisse ait. Ita Gen. XXII. dixit Deus Abrahamo volenti immolare filium suum: *Quia fecisti rem hanc, et non pepercisti unigenito filio tuo propter me, etc.* Pepererat sane Abraham filio suo, jussu Dei, nec ei quidquam mali intulerat: quomodo ergo Deus ait: *Non pepercisti filio tuo?* Quia nimirum Deus viderat cor Abraham paratum, quantum in ipso erat ad filium actu immolandum, ideo voluntatem ejus pro opere reputavit et præmiavit. Eodem modo Christus dicturus est electis: *Esurivi, dedistis mihi manducare, etc.* licet plurimi electorum nihil omnino habuerint, quod pauperibus erogarent. Videt enim illorum voluntatem et desiderium paratissimum ad erogandum, si quid eis suppeteret.

Resp. tertio, S. August. in Psal. CIII. conc. V. *Multum dimisit, fratres mei, multum dimisit, qui non solum dimisit, quidquid habebat, sed etiam quidquid habere cupiebat:* et S. Gregor. hom. V. in evang. *Certe nos, inquit, et habita cum amore possidemus, et ea, quæ minime habemus ex desiderio querimus. Multum ergo Petrus et Andreas dimisit, quando uterque etiam desideria habendi dereliquit. Poterant apostoli sperare in sæculo dignitates, opes, delicias, tametsi eas nondum habebant: omnia ergo ista censentur reliquisse. Idem dicendum de religiosis.*

II. Cur resurrectio mortuorum vocatur regeneratio? Resp. primo, quia est similis primæ generationi, et nativitati, qua ex terra nati sumus. Duplicem vitam habet homo temporalem et æternam: proinde duplicem etiam nativitatem, primam, qua nascitur in hunc mundum, secundam, qua nascetur in vitam immortalem, resurgendo in extremo die iudicii. Ad utramque vitam ex terra nasci dicitur, ad hanc temporalem, quia de terra corpus ejus formatum est: ad illam immortalem, quia de sepulcro quasi de ventre terræ rursum egreditur, qui cum moritur in uterum illum velut semen recluditur suo tempore gis-

endus. In utraque nativitate, terra mater nostra est, Deus vero pater, qui uti initio mundi extraxit hominem de terra ad hanc vitam: ita in fine mundi extrahet omnes mortuos de sepulcris. Dicimus ergo hinc duplici ratione nos terræ filios esse, quod utinam nunquam nobis excideret. S. Aug. l. VIII. de civ. c. XIII. refert fabulam ethnicorum de Antæo, quem finxerunt terræ filium, e gremio ejus natum, qui omnes secum luctantes vincebat, ex eo quod in matrem suam terram vel projectus vel se demittens vires a matre resumebat; quibus roboratus quemvis hostem superabat. Sciens illud Hercules, cum eo in arenam descendit et miserum Antæum in sublime extulit, ne contingere matrem posset, atque inter brachia sua in aere constrictum interemit. Studium hoc diaboli est, ut terræ filios in sublime efferat, et a matre nostra terra quam longissime separet, persuadendo nobis, longe a nobis mortem distare: *Nequaquam moriemini, sed eritis sicut dii, etc.* nobilis es, dives es, juvenis et fortis, gratus apud homines, etc. inde in superbiam et præsumptiones aliaque plurima vitia nonnemo elevatur et misere a dæmone jugulatur. Nos ergo si sapimus, ne patiamur nos in sublime tolli, locum nostrum ne dimittamus, terram nostram matrem mente contingamus, pulverem nos esse consideremus, dicamusque in nobis: *Quid superbis terra et cinis? Quid pro fluxis rebus, quas eras es relicturus, vane conturbaris? etc.*

Secundo, quia similis et spirituali generationi per quam Christo in baptismo renati sumus, in hac enim anima nostra abstersa est ab omnibus sordibus seu culpæ, seu pænæ, vestita est veste gratiæ gratiosissima, factaque est nova creatura et quasi angelus quidam, ita et electi in generatione altera resurgent impolluti et ab omni miseria seu corporis, seu animæ liberi et immunes, insuper veste gloriæ induti, eruntque deinceps sicut angeli Dei in cælo: *Et ipsi populus ejus erunt,* inquit Joannes, Apoc. XXI. *Et ipse Deus cum eis erit eorum Deus et absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum, et mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra, etc.*

III. Quales erunt throni Christi, et sedes apostolorum in iudicio? Resp. valde probabile esse, thronum Christi fore nubem pulcherrimam, et splendidam instar solis: similiter sedes apostolorum. De Christi throno scribit Joannes, Apoc. XIV. *Et vidi, et ecce nubem candidam: et super nubem sedentem similem Filio hominis, et habentem in capite suo coronam auream, et in manu sua falxem acutam.* Fax acuta iudicem prodit, qui universum mundum demetet: et triticum quidem

congregabit in horreum suum, paleas autem comburet igni inextinguibili. Nubes similiter denuntiat electis salutiferam illam pluviam: *Venite benedicti: reprobus vicissim fulmineam illam grandinem: Discedite a me maledicti.* Quod vero nubes futura est candida, indicat candorem iudicis, atque in iudicio illo nullum fore locum facis et prætextibus, sed omnia manifesta et aperta futura.

IV. Quomodo apostoli iudicabunt? Respondetur quadrupliciter posse mundum iudicari. Primo, iudicio comparationis, quo uno altero melior vel deterior iudicatur, ut cum Ninivite, vel regina austri surgent in iudicio et condemnabunt incredulos: et hoc iudicium commune et sanctis et reprobis. Secundo, iudicio approbationis, quo sententia Christi iudicis tam quæ in reprobos, quam quæ in electos lata approbatur: et hoc commune est omnibus beatis, qui Apoc. XIX. simul exclamant: *Vera et justa iudicia sunt ejus qui iudicavit de meretrice magna, etc.* Tertio, iudicio assessoris, quo iudicis assessores una cum ipso causas discutiunt, et a iudice interrogati suffragia sua ferunt, et sententias dicunt: et hoc congruit et promittitur hic apostolis. Quarto, iudicio auctoritatis, quod solius Christi est, qui sententiam fert et pronuntiat, mandataque executioni, D. Thom. III. p. q. LXXXIX. addit. a. 1.

V. Quinam iudicabunt iudicio assessoris? Respondetur, ex communi sententiâ pp. Augustini, Gregorii, Bedæ, Origenis, glossæ, D. Thomæ III. p. q. LXXXIX. addit. a. II. omnes illos cum apostolis iudicatos, qui apostolicam vitam secuti adeoque propter Christum omnia sua reliquerunt. Colligitur ex verbis Christi et indicatur Job, XXXVI. cum dicitur: *Judicium pauperibus tribuit.* Nec immerito primo: *Ut sic, qui propter Christum se humiliat, exaltetur,* inquit D. Thom. loco citato: secundo, quia pauperes omnibus renuntiantes, soli Christo adhærent, et a justitia non deflectunt, ideo sunt ad iudicandum idonei; quæ est altera ratio Divi Thomæ. Tertio, quia cum pauperes deferendo omnia sua pateant hominum calumniis et oppressionibus (siquidem non habent quo se defendant) voluit hanc eis promittere potestatem Christus; ut caveant potentiores nocere Christi pauperibus, quos audiunt iudices suos futuros. Hæc ergo promissio est eis pro muro vel lorica, vel melius pro salvo conductu, seu ut vocamus, salva guardia.

VI. Quinam ab his iudicandi sunt? Respond. omnes reliqui Christiani. Duodecim enim tribus Israel universam Ecclesiam hic significant, quemadmodum et domus Jacob, Lucæ I. *Regnabit*

in domo Jacob in æternum. Ut enim domus Jacob ab ipso per duodecim ejus filios propagata est et aucta: ita Ecclesia a Christo per duodecim ejus apostolos. Rursum, quia duodenarius est numerus perfectus et symbolum universitatis, ideo universam Ecclesiam indicat judicandam iudicio scilicet discussionis. Nam qui non credunt, jam iudicati sunt, id est, jam destinati ad penam. Discimus hinc honorare personas religiosas, et bene de illis sentire, utpote, quas audimus, aliquando iudici nostro assessuras, et suam in nos sententiam dicturas. Isaacus Comnenus orientis imperator, cum monasteriorum bona fisco addidisset, et ex stipe monachos vivere coegisset, fulminum ictibus in se de cælo ab irato Deo jactis, coactus est ponere purpuram et monasticum habitum assumere, sicque inter monachos, servilia munia obire, qui prius vexavit monachos, Curoplates, apud Baronium, anno 1057. Ita religiosi: *Erunt capientes eos, qui se ceperant, et subjicient exactores suos, Isaia XIV. in die iudicii.*

VII. Quænam illa merces relinquentium omnia: Centuplum accipiet, et vitam æternam possidebit? Resp. esse duplicem, unam hujus vitæ, alteram futuræ. Cum enim bene noverit Dominus plurimum ad laborem nos excitari spe præmii, non satis existimavit, quod promitteret suis operariis salarium in fine diei, nisi etiam promitteret sustentationem interim et mensam. Anima enim nostra duplicem habet statum, alterum in corpore mortali: alterum post mortem. In primo arat et seminat, laborat, pugnat, vincit: in altero colligit laborum suorum fructum, et coronam victoriarum: sed ne spiritus et corpus in laboribus præsentibus deficeret, opus erat, aliquos etiam fructus præsentis colligere, et præmia recipere victoriarum. Ergo Christus in hoc sæculo dat religiosi centuplum, ut expresse scribit S. Marcus: in altero vitam æternam. Non deserunt religiosi, vel certe non debent deserere res terrenas, ut

easdem in hoc mundo recipiant multiplicatas (alias enim non tam deserere, quam quærere terram censendi forent) nihilominus tamen Christus suam liberalitatem erga ipsos in hoc sæculo ostendit, reddens ipsis pro aliquibus rebus a se relictis centuplum in eodem genere, ea tamen ratione, ut id ipsis non nocere, sed prodesse possit. Pro una enim domo, aut agro relicto, dat eis centum domos, vel agros, non quoad dominium (quia hoc eis obsesset plus quam prodesset), sed quoad usum ad sublevandas eorum necessitates; vel si non dat redditus annuos, dat saltem elemosynas nunquam deficientes. Similiter pro uno patre, vel matre, fratre, vel sorore, dat centum, qui exhibeant eis officium patrum vel matrum, affectum fratrum vel sororum. Nemo igitur invidet monasteriis et monachis suos redditus vel divitias, a Christo ista possident et quidem absque læsione voluntariæ paupertatis. Quin potius conemur, ut etiam nos hujus promissionis participes fiamus, quod fieri posse ostendit nobis apostolus, I. Tim. IV. cum ait: *Exerce te ipsum ad pietatem, nam corporalis exercitatio ad modicum utilis est? Pietas autem ad omnia utilis est, promissionem habens vitæ, quæ nunc est, et futuræ.* Si enim magni principes præter magnum stipendium quod suis aulicis dant in fine auni, dant quoque ordinariam quotidie portionem pro ipsorum mensa et equorum pabulo, pro cuiusque officio vel dignitate, cur non id faciat Deus? Vel enim dabit opes et subsidia copiosa, vel dabit eis industriam ad bene dispensandum id quod habent modicum, ut sufficiat, vel certe defectum compensabit spiritualibus bonis, quibuscum ei bene sit etiam in inopia.

Ergo, auditores, ut etiam nos centuplum capiamus in hac vita, et millecuplum in altera, pietatem sectemur et quemadmodum Hercules clavam suam nunquam deposuisse fertur, ita pietatem amplectamur, ut nunquam deponamus

IN FESTO PURIFICATIONIS B. M. V.

EVANGELIUM. Luc. II.

Postquam impleti sunt dies purgationis ejus, secundum legem Moysis, tulerunt illum in Hierusalem, ut sisterent eum Domino, sicut scriptum est in lege Domini: Quia omne masculinum adaperiens vulvam, sanctum Domino vocabitur; et ut darent hostiam, secundum quod dictum est in lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbarum. Et ecce homo erat in Hierusalem, cui nomen Simeon, et homo iste justus et timoratus, expectans consolationem Israel; et Spiritus sanctus erat in eo. Et responsum acceperat Simeon a Spiritu sancto, non visurum se mortem, nisi prius videret Christum Domini. Et venit in spiritu in templum. Et cum inducerent puerum Jesum parentes ejus, ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo; et ipse accepit eum in ulnas suas, et benedixit Deum, et dixit: Nunc dimittis servum tuum Domine secundum verbum tuum in pace: quia viderunt oculi mei salutare tuum, quod parasti ante faciem omnium populorum, lumen ad revelationem gentium et gloriam plebis tuæ Israel.

CONCIONES.

- I. Cur Christus præsentari in templo, et Deipara purificari voluerit.
- II. Quæ potissimum primogenita Deo offerenda.
- III. Cur hominis primogenitum, quomodo Deo offerendum.
- IV. Quousque voluntas nostra conformanda sit divinæ.
- V. Senes instruuntur exemplo Simeonis.
- VI. De puritate doctrinæ catholicæ et sectarum impuritate.
- VII. De cereorum significatione.

VIII. Documenta.

IX. Mystera.

CONCIONES AUCTARIÆ.

- I. Processio hodierna ordinatur.
- II. Varii virtutum cerei variis distributi.
- III. Mutua conjugum officia a columbis præscripta.
- IV. Turtures christianum hominem instruunt.
- V. Quarum rerum nos admoneant cerei sacri manibus gestati hodierna die

CONCIO I.

CUR CHRISTUS PRÆSENTARI IN TEMPO ET DEIPARA PURIFICARI VOLUERIT.

I. Ut doceret obedientiam. — II. Ut doceret humilitatem. — III. Ut doceret gratitudinem. — IV. Ne cui scandali occasionem præberet. — V. Ut docerentur pueri a teneris Deo servire. — VI. Ut doceremur studere puritati.

THEMA.

Tulerunt illum in Jerusalem, ut sisterent eum Domino. Luc. II.

Conveniunt ss. patres neque Christum neque ejus matrem legibus illis comprehensos fuisse.

V. PARS FESTIVALIS.

quæ in hodierno allegantur evangelio; siquidem Scriptura non obscure illos eximit. Lex prior erat, ut: *Mulier, si suscepto semine peperit masculum, immunda esset, etc.* quæ habetur Levit. XII. sed hic clare excipit Deiparam, quæ non suscepto semine, sed de Spiritu sancto concepit filium: altera erat: *Omne masculum adaperiens vulvam, sanctum Domino vocabitur, etc.* quæ habetur Exod. XIII. sed hic excipit Christum, qui dum nasceretur, claustrum virginitatis non violavit, ut Ecclesia canit et semper docuit. Cum igitur o Deipara, nil tibi et filio tuo sit cum istis legibus, quo progredieris cum illo, mulier amicta sole? Cur te purificatum, illum is oblatum? Audiamus.

I. Ut docerent nos obedientiam. Cum enim